

**Anotācija pētījumam:
Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, 2018**

Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti latviešu valodā	Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti angļu valodā
<p>Pētījuma mērķis:</p> <p>Pētījuma mērķis ir iegūt informāciju par Latvijas iedzīvotāju ar veselību saistītām uzvedības izpausmēm, atklāt sabiedrības veselības problēmas, parādīt to ģeogrāfisko un sociāli-demogrāfisko izplatību, kā arī iegūt precīzāku priekšstatu par veselības veicināšanas un izglītības uzdevumiem nākotnē.</p> <p>Šajā apkopojumā ir 2018.gada aptaujas rezultāti un to salīdzinājums ar 2010., 2012., 2014. un 2016. gada aptaujas rezultātiem. Interesenti var iepazīties ar Latvijas pieaugušo iedzīvotāju (15 – 74 gadu vecumā) veselību ietekmējošo paradumu izplatību – smēķēšanu, alkohola un narkotisko vielu lietošanu, uzturu, fizisko aktivitāti, mutes higiēnu, vakcinēšanos, satiksmes drošību, kā arī uzzināt par iedzīvotāju vēlmi mainīt uzvedību, iesaistīties veselības veicināšanas pasākumos. Apkopojumā ir arī dati par Latvijas pieaugušo iedzīvotāju veselības pašnovērtējumu un veselības aprūpes pakalpojumu izmantošanu: ārsta un zobārsta apmeklēšanu, vakcinēšanos, asinsspiediena, cukura un holesterīna līmeņa asinīs noteikšanu, kā arī ir dati par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un apmierinātību ar tiem.</p> <p>Pētījuma galvenie rezultāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kopumā Latvijas pieaugušo iedzīvotāju populācijā vecumā no 15 līdz 74 gadiem 56,1% vīriešu un 43,5% sieviešu uzskata savu veselības stāvokli par labu un diezgan labu. • Ģimenes ārstu pēdējā gada laikā ir apmeklējuši 73,5% vīriešu un 86,2% sieviešu. • No visiem aptaujas dalībniekiem 59,6% atzīmē, ka pēdējā mēneša laikā ir izjutuši sasprindzinājumu, stresu un nomāktību. Kopumā 22,4% norāda, ka pēdējā gada laikā ir bijušas depresijas epizodes. Par 	<p>The research purpose of the Health Behaviour survey among Latvian Adult Population is to collect information about individual health behaviour, to evaluate actual and potential public health problems associated with health behaviour, to investigate demographic and geographic distribution, and to gain accurate evidence-based information for future health promotion and health education programs.</p> <p>This publication summarizes the results of the Health Behaviour among Latvian Adult Population 2018 survey in Latvia. The information on health-related behaviour: smoking, alcohol consumption, nutrition, physical activity, oral hygiene, and traffic safety among the Latvian adult population aged 15 – 74 is displayed in this publication. Also the data on self-assessed health status and the utilization of health services: frequency of doctor and dentist visits, trends in vaccination, assessment of blood pressure and cholesterol levels are shown and data on health care services and satisfaction with them.</p> <p>Main results:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 56.1% of men and 43.5% of women estimate their current state of health as good and reasonably good. • Most of respondents have subjective complaints of their health especially women. Pain in different parts of body, insomnia and depressed mood are the most prevalent health complaints. • The blood pressure has been checked during the last year by 83.0% of women and 69.4% of men. Blood cholesterol level test has been measured more rarely than blood pressure – by 48.5% of women and 34.0% of men. • Proportion of male exposed to tobacco smoke at work more than 1 hour per day is 6.7%, but that of female – 1.8%. 38.3% men and 12.0% women smoke daily.

<p>pieaugošu depresiju biežāk sūdzas sievietes vecumā no 35-74 gadiem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asinsspiedienu pēdējā gada laikā bija mērījuši kopumā 76,5% respondentu. Augsts ir pieaugušo īpatsvars, kuriem nekad nav noteikts cukura līmenis asinīs (12,0%) un nekad nav noteikts holesterīna līmenis (14,2%). • Ne reizi pēdējā gada laikā zobārstu nav apmeklējuši gandrīz puse (49,7%) respondentu. Biežāk nekā reizi dienā zobus tīra tikai 57,7% respondentu (64,8% sieviešu un 50,0% vīriešu). • Pēdējā gada laikā pret gripu vakcinējušies kopumā tikai 12,5% respondentu, regulāri potējas pret ērcu encefalītu – 26,2%, pret difteriju kopumā 49,8% respondentu. • 51,8% ir pilnībā apmierināts ar savu ģimenes ārstu • Kopumā katru dienu smēķē 24,5% respondentu (38,3% vīriešu un 12,0% sieviešu). 26,3% respondentu atzīmē, ka viņš pats vai kāds viņa ģimenes loceklis smēķē mājās citu cilvēku klātbūtnē. 59,9% respondentu norādījuši, ka darbā ir pilnībā aizliegts smēķēt. 12,6% pēdējā gada laikā ir smēķējuši ūdenspīpi. 16,0% respondentu pēdējā gada laikā smēķējuši elektroniskā cigaretes. • Ēdiena gatavošanai respondenti pārsvarā izmantojuši augu eļļu. Sviestmaižu gatavošanai visbiežāk izmantojuši sviestu vai margarīnu ar zemu tauku saturu, bet 22,7% respondentu neizmanto nekādas taukvielas. Nepietiekams ir respondentu īpatsvars, kas ikdienas uzturā lieto svaigus un termiski apstrādātus dārzeņus un augļus. • Ar fiziskiem vingrinājumiem: vismaz 30 minūtes 4-6 reizes nedēļā un biežāk nodarbojas kopumā tikai 9,5% respondentu. Dominē pasīvais brīvā laika pavadīšanas veids. 	<ul style="list-style-type: none"> • Respondents report using mostly vegetable oils and butter in the preparation of foods. • Most respondents engage in insufficient physical activity. Only 10.2% of men and 9.0% of women outside work hours engage exercise at least 30 minutes and at least 4-5 times a week. • Of all respondents 34.6% are overweight and 24.1% were obese, but underweight – 1.8%. • 3.5% of respondents (6.1% men and 1.0% of women) drunk at least six or more alcohol units on single occasion at least one time per week. • A total of 91.4% of respondents use safety belts when sitting in the front seat, but only 49.7% of respondents use safety belts when sitting in the back seat of a car.
<p>Galvenās pētījumā aplūkotās tēmas</p>	<p>Kopumā aptaujā ietverta informāciju par respondentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sociāldemogrāfisko raksturojumu (dzimums, vecums, tautība, dzīvesvieta, ģimenes stāvoklis, bērnu skaits ģimenē, izglītības līmenis, nodarbošanās, ienākumu līmenis); • veselību, veselības aprūpi un veselības aprūpes pieejamību (veselības

	<p>pašvērtējums, apmeklējumu biežums pie ārsta, diagnosticētās slimības, atsevišķi slimību simptomi un sūdzības, medikamentu lietošana, profilaktiskā aktivitāte);</p> <ul style="list-style-type: none"> • veselības paradumiem (uzturs, fiziskā aktivitāte, smēķēšana, alkohola un narkotiku lietošana, satiksmes drošības prasību ievērošana) un centieniem tos mainīt; • attieksmi pret veselību, veselības un drošības veicināšanu.
Pētījuma pasūtītājs	Slimību profilakses un kontroles centrs.
Pētījuma īstenotājs	Slimību profilakses un kontroles centrs, datu savākšanu veica SIA „Latvijas fakti”
Pētījuma īstenošanas gads	2018
Pētījuma finansēšanas summa un finansēšanas avots	41 970,00 EUR bez PVN; Slimību profilakses un kontroles centra budžets
Pētījuma klasifikācija*	Regulārs pētījums
Politikas joma, nozare**	Veselības politika, sabiedrības veselība
Pētījuma ģeogrāfiskais aptvērums (visa Latvija vai noteikts reģions/novads)	Visa Latvija
Pētījuma mērķa grupa/-as (piemēram, Latvijas iedzīvotāji darbaspējas vecumā)	Latvijas iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 74 gadiem.
Pētījumā izmantotās metodes pēc informācijas ieguves veida:	
1) tiesību aktu vai politikas plānošanas dokumentu analīze	
2) statistikas datu analīze	
3) esošo pētījumu datu sekundārā analīze	
4) padziļināto/ekspertu interviju veikšana un analīze	
5) fokusa grupu diskusiju veikšana un analīze	
6) gadījumu izpēte	
7) kvantitatīvās aptaujas veikšana un datu analīze	X
8) citas metodes (norādīt, kādas)	
Kvantitatīvās pētījuma metodes (ja attiecināms):	
1) aptaujas izlases metode	Izlase tika veidota kā vairākpakāpju nejaušā stratificētā izlase (stratificēta pēc dzimuma, vecuma, tautības, reģiona un urbanizācijas līmeņa) ar kvotu izlases elementiem.
2) aptaujāto/anketēto respondentu/vienību skaits	3503

Kvalitatīvās pētījuma metodes (ja attiecināms):	
1) padziļināto/ekspertu interviju skaits (ja attiecināms)	
2) fokusa grupu diskusiju skaits (ja attiecināms)	
Izmantotās analīzes grupas (griezumi)	Dzimums, vecums, tautība, izglītība, dzīvesvietas tips, ienākumu līmenis
Pētījuma pasūtītāja kontaktinformācija	Slimību profilakses un kontroles centrs, Rīga, Dunties iela 22, LV-1005
Pētījuma autori*** (autortiesību subjekti)	Daiga Grīnberga, Biruta Velika, Iveta Pudule, Iveta Gavare, Anita Villeruša

Piezīmes.

1. Pielikumā norādītā informācija *Word* formātā jānosūta uz elektroniskā pasta adresi pkc@pkc.mk.gov.lv.

2. * Pētījuma klasifikācijas grupa atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 3.janvāra noteikumu Nr.1 "Kārtība, kādā publiska persona pasūta pētījumus" II nodaļai.

3. ** Politikas joma un nozare atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 7.apriļa noteikumu Nr.300 "Ministru kabineta kārtības rullis" 3.pielikumam.

4. *** Atbilstoši pētījuma īstenotāja sniegtajai informācijai.